

Ihmissuhteet, seksi ja seksuaalisuus

Jokainen on seksuaalinen omalla tavallaan, eikä seksuaalisuutta vähennä sairaus, vamma tai ikääntyminen. Ihmisen seksuaalisuuteen voi vaikuttaa jokin erityispiirre, mutta se ei ole määräävin osa hänen seksuaalisuuttaan. Parhaimmillaan seksuaalisuus antaa mahdollisuuden nauttia läheisyydestä ja seksuaalisesti mielihyvää tuottavista kokemuksista mielessä ja kehossa.

Seksuaalinen suuntautuminen on itsemäärittelykysymys

Seksuaalinen suuntautuminen kertoo, ketä tai keitä kohtaan ihminen tuntee seksuaalista vetovoimaa. Seksuaalinen suuntautuminen on itsemäärittelykysymys. Kukaan toinen ei voi nimetä toista ihmistä homoksi, lesboksi, heteroksi tai biseksuaaliksi. Ihmisellä itsellään on oikeus määritellä itsensä oikeaksi kokemallaan tavalla tai jättää kokonaan määrittelemättä. Seksuaalinen suuntautuminen on ominaisuus, joka kertoo siitä, kehen ihminen ihastuu, rakastuu, tuntee emotionaalista tai eroottista vetovoimaa. Seksuaalinen suuntautuminen määritellään tunteiden kohteen ja oman sukupuolen pohjalta, mikä ei tee siitä aina yksiselitteistä asiaa. Seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus on käsite, jolla viitataan koko siihen suuntautumisten kirjoon, mitä ihmisillä on.

Henkilöä, joka rakastuu ns. vastakkaiseen sukupuoleen – nainen mieheen ja mies naiseen – sanotaan yleisesti heteroksi. Jos henkilö rakastuu oman sukupuolen edustajaan, käytetään termiä homo tai lesbo. Homolla voidaan tarkoittaa miespuolista homoa tai homoa sukupuolesta riippumatta, lesbo on naispuolinen homo. Biseksuaali on henkilö, joka tuntee emotionaalista ja/tai eroottista vetovoimaa sekä miehiä että naisia kohtaan tai joka ihastuu ihmiseen tämän sukupuolesta riippumatta. Panseksuaali eli panseksuaalinen ihminen tuntee seksuaalista tai/ja emotionaalista vetoa kaikkia sukupuolia olevia ihmisiä kohtaan. Kiinnostuksen kohteen sukupuolella ei ole heille merkitystä. Monet panseksuaalit kokevat, että termi vapauttaa luokittelemasta seksuaalisen kiinnostuksen kohteita sukupuolen mukaan. Termit panseksuaalisuus ja biseksuaalisuus ovat osittain päällekkäisiä.

Monet, etenkin nuoret, identifioivat itsensä sanalla ”queer”. Määritelmän mukaan ”queer” pakenee määritelmiä, joten emme voi tietää, mitä tämä identiteetti kätkee taakseen, tämä on useimmiten queer-henkilön tarkoituskin. Joskus lyhenteellä ”Q” voidaan tarkoittaa englannin kielistä sanaa ”questioning”. Sillä voidaan viitata sekä siihen, että henkilö kyseenalaistaa koko ihmisten seksuaalisen suuntautumisen määrittelyn mielekkyyden että siihen, että henkilö etsii omaa seksuaalista suuntautumistaan. Aseksuaalisuus ei kaikille ole seksuaalinen suuntautuminen, koska homo, bi tai hetero voi olla aseksuaali; tällöin hän tuntee emotionaalista vetoa henkilöön, mutta ei halua seksuaalista kanssakäymistä. Toisille se voi olla seksuaalinen suuntautuminen ja identiteetti.

Ihmiset alkavat hahmottaa omaa seksuaalista suuntautumistaan hyvin eri-ikäisinä. Monella aikuisella homolla muistot lapsuudesta kertovat, että he ”ovat aina olleet homoja”. Toisaalta seksuaalinen suuntautuminen voi muuntua elämänkaaren aikana – erityisesti naisilla – joten ikääntyneetkin voivat havaita itsessään ennen tuntemattomia eroottisia ja emotionaalisia tuntemuksia samaa

sukupuolta kohtaan. Yleisintä on, että seksuaalinen suuntautuminen kirkastuu murrosiästä lähtien.

Tutkimukset viittaavat siihen, että osa hlb-nuorista osaa nimetä kokemuksensa entistä aikaisemmin. Monella nuorella, etenkin naisilla, oma seksuaalisen suuntautumisen identiteetti kirkastuu vasta nuorena aikuisena. Ei siis ole olemassa yhtä yleistä kehityspolkua seksuaalisen suuntautumisen suhteen.

Onko homo vai hetero ei myöskään ole mustavalkoinen asia. Monella heteroksi itsensä määrittelevällä voi olla seksuaalista halua samaa sukupuolta kohtaan ja osa on harrastanut seksiä samaa sukupuolta olevan kumppanin kanssa. Moni lesbotyttö ja –nainen on harrastanut ja harrastaa seksiä miesten kanssa, mutta identifioi silti itsensä lesboksi. Seksuaalinen suuntautuminen identiteettinä ei siis ole suoraan suhteessa seksikäyttäytymiseen. Toiset määrittelevät itsensä seksuaalivähemmistöön kuuluviksi paljon ennen kuin heillä on edes seksikokemuksia. Seksuaalista mielenkiintoa samaa sukupuolta kohtaan on huomattavasti suuremmalla osalla ihmisiä kuin vain niillä, jotka määrittelevät itsensä hlb-ihmisiksi. Voi olla, että ”100 % heteroita” ja ”100% homoja” on vain vähemmistö ihmisistä.

Seksuaalinen suuntautuminen ei ole valinta, eikä se ole tahdonalainen asia. Seksuaalinen suuntautuminen ei myöskään välttämättä ole ihmisen seksuaali-identiteetti, vaan esimerkiksi homous voi olla hyvin vahvasti sosiaalinen identiteetti. On harhaa luulla, että se, mikä erottaa seksuaalivähemmistöt heteroista on seksi tai seksuaalisuus. Sekä ihastuminen, rakastuminen ja seksikäyttäytyminen ovat loppujen lopuksi samanlaisia ihmisillä seksuaalisesta suuntautumisesta riippuen. Erona on yhteiskunnan suhtautuminen samaa ja eri sukupuolta olevien suhteisiin.

Yhteiskunnassamme vallitsee vahva heteronormi. Hetero-olettamuksen lähtökohta on, että kaikki ihmiset ovat heteroita, ellei muuta tule ilmi. Kun olettamukseen lisätään normi, tulee siitä

muotti, siitä minkälainen ihmisen tulisi olla: heteronormi määrää, että heterous on parempi, luonnollisempi ja toivotumpi vaihtoehto kuin seksuaalivähemmistöön kuuluminen. ”Pojat ihastuvat tyttöihin ja tytöt poikiin.” Poika, joka ihastuu poikaan ja tyttö, joka rakastaa tyttöä, nähdään ”erilaisina” ja poikkeavina.

Normit ovat kulttuurimme tuotoksia, ne eivät synny tyhjiössä, eikä niitä voi laeilla luoda. Normeja voidaan muuttaa. Kun ymmärretään, kuinka rajoittavia tietyt normit ovat, voimme lähteä purkamaan niitä. Kun ymmärretään, kuinka tietyt normit rajoittavat turhaan ihan kaikkien elämää haitallisesti, voimme löytää motivaation normien muuttamiselle.

Kiusaaminen, syrjintä ja jopa väkivalta ovat yleisempiä hlb-ihmisiä kuin heteroita kohtaan. Homo- ja bifobialla tarkoitetaan pelkoa ja vastenmielisyyden tunteita seksuaalivähemmistöjä kohtaan. Fobiat ovat irrationaalisia tunnetiloja, jotka liittyvät usein pelkoon tuntemattomasta.

Seksuaalivähemmistöihin liitetään tiedon puutteessa paljon myyttejä. Kaikkien homojen ajatellaan olevan naismaisia, jotkut liittävät homouden pedofiliaan, positiivisena ennakoluulona homojen ajatellaan olevan trenditietoisia sisustajia. Lesbojen ajatellaan vihaavan miehiä tai haluavan itse olla miehiä.

Biseksuaaleja koskeva myytti on heidän yliseksuaalisuutensa – kaikki kelpaa – ja kykenemättömyys sitoutumiseen. Jotkut ennakoluuloista ja stereotypioista voivat pitää paikkaansa, mutta seksuaalivähemmistöryhmien sisäinen moninaisuus on niin valtava, että yleistä ei kannata tehdä.

”Homo” ei ole haukkumasana, vaan ihmisen identiteetti.

Homotteluun ei saisi suhtautua välinpitämättömästi, vaan kaiken nimittelyn suhteen käytäntönä tulisi olla nollatoleranssi. Jos homottelua ilmenee, voidaan siihen puuttua muun muassa perehtymällä siihen, mitä ”homo” ja ”homous” merkitsevät. Voidaan myös miettiä, mitä itse asiassa halutaan ilmaista, kun homotellaan.

Seksuaalivähemmistöjen syrjintäsuoja ja yhdenvertaisuuden edistämismääräys viranomaisille on kirjattu yhdenvertaisuuslakiin.

Kavereita ja ystäviä

Ystävyys tarkoittaa kahden tai useamman ihmisen välistä ihmissuhdetta, jota pidetään tuttavuutta läheisempänä – tosin molemmissa on eritasoista läheisyyttä. Ystävyyttä ja tuttavuutta ajatellaan usein saman jatkumon osina. Ystävyyttä tutkitaan sosiologian, sosiaalipsykologian, antropologian, filosofian ja zoologian menetelmin. Ystävyyssuhteista on esitetty useita tieteellisiä teorioita, kuten sosiaalinen vaihtoteoria, pääomateoria ja kiintymyssuhdeteoria.

Ystävydessä esitetään usein esiintyvän seuraavia käyttäytymistapoja:

- altruismi: epäitsekkäs toiminta toisen auttamiseksi
- sympatia ja empatia

- rehellisyys
- keskinäinen ymmärrys ja myötätunto
- toisen seurasta nauttiminen
- luottamus
- myönteinen vastavuoroisuus
- mahdollisuus olla oma itsensä, ilmaista tunteitaan ja tehdä virheitä ilman tuomitsemisen pelkoa.

Huopa aavikolla

Intiaanien vanhan sanoman mukaan toisen ihmisen kanssa eläminen on samanlaista kuin yöpyminen huovan kanssa aavikolla. Ilman huopaa paleltaa ja huovan kanssa on liian kuuma. Ihmissuhteet tuottavat elämään kaikkein suurimman ilon, mutta myös surumme johtuvat usein ihmissuhteista. Rehellisyys, luottamus ja uskollisuus ovat tärkeimpiä ihmissuhteisiin liittyviä hyveitä. Jos pettää ystävän luottamuksen, suhteeseen tulleen särön korjaaminen voi olla vaikeaa. Mahdotonta se ei silti ole.

